

Informatie K80 over herverdeling gemeentefonds

Onderwerp:	Informatie herverdelen gemeentefonds, onderzoek K80
Datum:	12 maart 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

De [K80](#) (het netwerk van kleine en krachtige gemeenten tot 25.000 inwoners) heeft afgelopen jaar een onderzoek laten verrichten naar een eerlijke verdeling van het gemeentefonds onder gemeenten tot 25.000 inwoners. Dit onderzoek is uitgevoerd door een gerenommeerd onderzoeker, Peter Verheij, die onder meer is verbonden aan de Raad voor het Openbaar Bestuur.

Op de Algemene ledenvergadering van de K80 in november 2025 is besproken dat het van belang is dat alle leden op de hoogte worden gesteld van het onderzoek en dat het goed zou zijn dat de colleges en gemeenteraden hierover worden geïnformeerd.

Middels deze raadsinformatiebrief bieden wij u het onderzoek aan met daarbij een oproep die in het kort de bevindingen weergeeft. Daarnaast delen wij ook bijbehorende oproep die is gemaakt om het onderzoek onder de aandacht te brengen van de landelijke politieke partijen, het Ministerie en VNG. Dit alles om te komen tot een eerlijkere verdeling van het gemeentefonds. De raadsinformatiebrief geeft ook inzicht in het proces hiernaartoe.

Het onderzoek

Uit het onderzoek, dat zowel de positieve als de negatieve effecten in beeld heeft gebracht, blijkt dat de kleine gemeenten structureel 40 tot 50 euro gemiddeld per inwoner te weinig te krijgen. Bij sommige van onze leden is er sprake van een cumulatie-effect waardoor het tekort oploopt tot 150 euro per inwoner.

De huidige verdeling gemeentefonds is onevenredig. Het onderzoek laat zien dat het huidige model niet werkt, omdat:

- K80 gemeenten relatief hoge kosten per inwoner hebben;
- De verdeelsleutel niet past;
- De maatstaf 'lage inkomens' nadelig werkt;
- Instellingsgemeenten dubbel nadeel krijgen.

Deze scheve verdeling voor K80 gemeenten is er vanwege:

- Het ontbreken van een centrumfunctie en verhouding lage inkomens;
- Vooral in het sociaal domein (jeugd, WMO, participatie) zijn de verschillen groot;
- De verdeling sluit niet aan bij de werkelijke kosten die gemeenten maken.

K80 zet dit onderzoek actief in om de scheve verdeling van het gemeentefonds onder de aandacht te brengen

Inmiddels heeft K80 al diverse acties uitgezet om dit onderzoek onder de aandacht te brengen van de landelijke politieke partijen, het Ministerie en VNG. K80 gaat hier dit jaar mee verder met als doel te komen tot een eerlijkere verdeling van het gemeentefonds.

Het is in dat licht zeer welkom als u als raad via uw eigen netwerken ook aandacht vraagt voor het punt waar we als K80 voor opkomen.

K80 pleit voor een eerlijker verdeelmodel:

- Maatstaven die beter passen bij de situatie van kleine gemeentes, zoals vergrijzing, eenoudergezinnen en zorgzwaarte;
- Maximum % per maatstaf instellen;
- Een vangnet voor dure zorgcasussen;
- Minder afhankelijkheid van inwoneraantal en centrumfunctie;
- Betere compensatie voor schaalnadelen;
- Uitlegbaarheid maatstaven en drempels en transparantie van effecten;
- Aandacht voor monitoring en onderhoud.

Kopgroep Financiën K80

Deze kopgroep onderhoudt het K80 netwerk financiën, samenwerking met VNG en andere netwerken en organiseert kennisdeling op dit thema voor K80 gemeenten. Hierbij kunt u denken aan de jaarlijkse 4^e donderdag van september, waarin kennis wordt gedeeld over Prinsjesdag en de effecten daarvan voor kleine gemeenten, maar ook de voordelen van gezamenlijk aanbesteden of de rol van gemeenten als subsidieverstrekker.

Vervolg

Het dagelijks bestuur van K80 is op dit moment met een lobbybureau in gesprek over het verder onder de aandacht brengen van dit onderzoek.

Wij vragen u om de aandachtspunten uit dit onderzoek ook in uw netwerk te verspreiden om zo aandacht te vragen voor de punten waar K80 voor opkomt. De oproep (bijlage 2) is hiervoor een handreiking.

Communicatie

De oproep en het onderzoek zijn samen met de verkiezingsflyer K80 (bijlage 3) gedeeld met alle landelijke partijen. Daarnaast is K80 in gesprek met de onderzoeker als lid van ROB, met VNG, andere netwerken (P10 en M50) en politieke partijen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met K80 (info@K80.nl).

Bijlagen

1. Rapportage onderzoek gemeentefonds K80 definitief
2. De K80 oproep rechtmatige verdeling van het gemeentefonds definitief 2025
3. De verkiezingsflyer